

večinoma desnici in vladi prijazen, deloma vsaj, to je gledé nekaterih udov, večini nikdar nasproten.

To bi se sicer smelo trditi tudi o demokratih le s tem razločkom, da ste si gledé verskih vprašanj te dve frakciji različnih misli.

Kaj desnica — večina državnega zbora hoče, je zadosi znao: ona v svoji celoti obsega skoraj v vseh klubih Nemce, k nji pripadajo pa tudi: Čehi, Poljci, Slovenci, Hrvatje, Rumunci, Rusini in Lah. Vsi ti avstrijski narodi skupaj so tedaj prava avstrijska stranka.

Tako kaže se večina državnega zbora tudi v svojem dejanji v novo izvoljenem državnem zboru.

Pokazalo se je tudi, da so vsi različni klubi desnice in vlada v načelih popolnem edini. Ako vsaka nadrobnost še ni dognana, in ako bi se tudi vedelo, da je kaj razlike med večino samo ali pa med večino in vlado, kakoršna se prikazuje na pr. gledé uprave učnega oddelka, tedaj pa ima večina in vlada dobro voljo, take razlike prijateljsko poravnati. — To se bode tudi zgodilo.

Se ve da so take poravnave med nezavisnimi zastopniki narodov in ravno tako nezavisnimi zastopniki vlade, ki se vsi zavzeta za blagor države, dežel in narodov prijateljsko dogovoré, v složno vesoljnemu blagru namenjeno delovanje.

Prestopimo na dosedanje delovanje samo: Ako se ozremo na obliko obljub, storjenih pri vstopu v zbornico, opazujemo naravno podobo narodov, ker vsak poslanec stori obljubo v lastnem maternem jeziku. Gledé teh obljub prikazala se je letos deloma pri konservativnih českih velikih posestnikih razlika memo prej v tem, da nekateri niso obljubili kakor prej česko, ampak nemško. — Opazovala se je ta oblična prememba z neprijetnimi čuti v nekaterih narodnih krogih, kar je naravno. Vendar pa se v takih slučajih ne sme pretirati. Dotične osebe ostale so gotovo v svojem političnem mnenji iste kot prej in gotovo bodo euako zavzete za česke narodne zahteve. Ako pa so gledé obljube spremenili taktiko, zgodilo se je to gotovo z dobrega namena, morebiti ravno gledé na velikonemške agitacije na Českem, kazaje namreč, da tudi oni, tudi Nemce čuteti se, hočejo mir in spravo s českimi sodeželani zvesto držeči se skupne domovine v deželi in državi.

O 1. seji ni mnogo omeniti. Ministerski predsednik grof Taaffe vpeljal je starosta predsednika poslanca Poselta. Po njegovi obljubi in kratkem nagovoru bere poslanec dr. Fanderlik kot začasni perovodja imena vseh izvoljenih poslancev, vsak navzoč poslanec pa pri klicu svojega imena stori obljubo. To obljubo storilo je pri prvem branji 314 poslancev. Ko je med branjem došlo še nekaj poslancev, brala so se takoj še enkrat imena še družih 10 došlih poslancev, ki so potem tudi storili obljubo.

Konečno naznanil je starosta-predsednik, da bode v soboto slovesno otvorjenje državnega zbora pri dvoru s prestolnim govorom.

Druga javna seja državnega zbora: Starosta predsednik naznanja, da zapisnika zadnje seje ni odobril, akoravno ni bilo ugovora, ker je dvomljivo, jeli se ni izpustilo nekaj imen onih poslancev, ki so storili obljubo. Ko dotična imena navede, oglasi se onih šest poslancev, ki so obljubo storili, pa se to ni vpisalo v zapisnik.

Dalje storijo obljubo na novo došli poslanci. — Naznanijo se oni, ki so se oglasili bolne, konečno prebere se pismo, s katerim gališki poslanec dr. Rapaport odloži svoje poslanstvo.

Nadalje naznanja predsednik proteste zbornici došle zoper veljavnost volitev, namreč zoper ono: trgovinske

zbornice v Brodiu, mesto Czernovice, kmetijskega volilnega okraja Hitzing, mesto Kolomea i. d., kmetijskih občin okraja Zolkiev, mestne skupine Novomesto, veliko posestvo Gornjeavstrijsko, volitev najvišji davek plačujočih v Dalmaciji, mesto Spljet, kmet. okraja Sebeniko, mesto Zader, kmet. okraja Znajm, mestne skupine Krems, kmet. okraja Kolusz, mestne skupine Maribor, mestne skupine Nikolsburg, kmet. okraja Stanislav, kmet. okraja Zloczov, kmet. okraja Poreč, II. mestnega okraja dunajskega (Leopoldovo predmestje), mestne skupine Stanislav i. dr., kmet. okraja Brzežany, Podhajce-Rohatyn in kmet. okraja Leitomišel.

(Dalje prihodrič.)

Naši dopisi.

Iz Železnikov konec julija. [Zakasnjeno.] (*V moj zagovor in obrambo.* — Dalje.) Moja polemika z gospodi načelniki tukajšnjega „literarnega kluba“ zategnila se je zoper mojo misel in voljo precej na dolgo. Odgovarjal sem dozda na napade v „Ljublj. listu“, „Jurij s pušo“ in „Slovenču“. Pred vsem naj povem spoštovanim gg. bralcem „Novic“, kako modri in prečudni „patroni“ so moji izobraženi gg. napadovalci. Kakor njih djanja jasno kažejo, zahtevali so za-se poseben privilegij, da mene smejo napadati, kolikor se jim le zljubi, in kar jim navdihuje najhujša zagrizenost in najbolj hudobna volja. In jaz? No! — jaz naj bi bil pa molčal, ko mali zagrešeni šolski fantek! Ko sem namreč pričel braniti svoje dobro ime v „Novicah“, hú! — koliki hrup in ropot zagnali so oni in njih privrženci. Mislili in želeli so mi menda izbiti s tem pero iz rok. Zlasti spis v 33. listu „Novic“ raztogotil jih je bil strašansko. Zvijali, obračali in tolmačili so ga tako grdo-lažljivo, da je res žalostno, kedar izobraženi ljudje, in celó gospodje tako bijejo resnico v obraz. Na čast „Slovenču“ naj bo povedano, da je bil on kmalu spregledal strast, ki je govorila iz dopisov, mu od tod poslanih; toraj se je tudi zahvalil za daljne, iz Železnikov pošiljane mu izvirne dopise. Al strast, kedar prestopi meje, ne dá se rada upogniti. Če je našim olikancem in izobražencem odpovedal svoje prostore „Slovenec“, kaj to; saj ima „Slovenski Narod“, — kdo tega ne ve — tudi rad kak tolsti grižlje; v tem oziru slovi uže od nekdej. V „Sl. Narod“ tedaj preselili so se napadi zoper mene; a ne le zoper mene, ampak tudi še drugi naj občutijo, kakovi sad rodi novošegna izobraženost in omika, kedar se v kot za peč potisne — krščanska ljubezen! Iz sodnega stola, na katerega so se nepoklicano in oholo posadili iz svoje lastne moči, ter prisvojili si pravico in oblast, devati na tehtnico in presojevati vse, kar se v našem kraji zgodi, odmevajo njihove stroge obsodbe. Da pred tem prestolom (!!) ni milosti zlasti za mene, vé vsak, kdor bere „Narod“. A obsojeni so bili z menoj vred uže tudi nekateri drugi. Prišel je bil na vrsto naš mesar (gotovo za to, ker ne vbija in ne kolje take živine, ki bi samo meso in nič kosti ne imela). Obsodba, stroga obsodba izrekla se je bila dalje čez „znani triumvirat, ki zida Keopsovo piramido, za katero se znaša od zibeli do mrzlega groba (sic! kako poetično!) s krvavimi žulji gradivo“ — se ve, od strani tukajšnjih delavcev. (O strašanska nespamet, o slepa prismojenost, ki kaj tacega zapiše. Počakajte le še mala leta, in trepetaje se ozirajte v prihodnost, vi tukajšnji delavci, pa tudi trgovci, krčmarji in rokodelci, ki ste z delavci v kaki dotiki. Gorjé Železnikom, kedar jim Bog odtegne „znani triumvirat“ (naši gg. G.), ki z največimi žrtvami

in z neizrekljivim trudom skrbijo ljudem za delo in za služek. Zdaj sicer gre marsikdo drugam iskat kruha, katerega doma jesti noče; a navadno jo priprede vsak kmalu zopet nazaj domov. Prišel pa bo čas, in vse kaže na to, da kmalu, ko bodo naši ljudje prisiljeni, iti si iskat dela po svetu zato, ker ga jim tu nihče preskrboval ne bo. Bog naj bi hotel, da se v tem motim!) Pa kaj, ako naši usiljeni sodniki psujejo in blatijo take, ki pri njih niso „persona grata“; saj ne prizanesajo tudi celó prvakom iz njihove lastne srede. Če teh olikanih pisateljev včasih, ali bolje reči: prav pogosto „luna ne trka“, pa tudi nočem nič. Le pogledjte, dragi gg. bralci, v 175. št. „Slov. Naroda“, in čudite se, kaj tam „črno na belo“ zapisano stoji. Lejte, inteligentnega predsednika tukajšnjega bralnega društva imenujejo ondi „gosp. Matevž pl. Kokar“!!! Ali ni to istiniti škandal in žaljenje časti, če se pomisli, da so bili „Kokarji“ ena izmed najslaboglasnejših rodbin, ki jih šteje zgodovina našega kraja. Vi pa s takim naslovom vašega g. predsednika odlikujete?! (Gosp. „Chefredaktérja“ pa opozorimo, da ne bi mu morda škodilo, ako blagovoli pogledati, kaj gledé ušesa-zgačljivih črk „pl.“ govori knjiga: „Das österreichische Polizei-Strafrecht“ str. 62 in 63“. Na sedem let namreč človeku vsaka reč prav pride, včasih pa še prej.) (Dalje prih.)

Iz Ljubljane. — Presvitli cesar podarili so: po zadnji povodnji na Tirolskem poškodovanim 15.000 gold., ravno tako na Koroškem po povodnji poškodovanim 12.000 gold., prej pa še za one v Šmohorji na Koroškem po povodnji poškodovane 1000 gold., za oo. Lazariste v Celji 300 gold., po požaru poškodovanim v Kasa-Kis-Podrugi 500 gold., v Helemanoš pa 600 gold. Za one prebivalce na Kranjskem, ki so bili poškodovani po nevihti dne 29. avgusta t. l., darovali pa so presvitli cesar svoto 4000 gold.

— **Državna poslanca kranjskega vélikega posestva** sta letos po pristopu barona Schwegelna v klub „avstrijsko-nemški“ postala zopet složna. — Coronini sam vsaj ne nasprotuje Slovincem v narodnih vprašanjih, sodilo se je tedaj, da je tudi baron Schwegel takega mnenja kot bivši ud Coroninijevega kluba.

S tem, da se je povrnil k nemškim levičarjem, pridruži se vsemu njihovemu nasprotovanju zoper avstrijske Nenemce in zoper sedanjo vlado. Schrey, Schaffer, Deschmann in Apfaltrern bodo sedaj uže zadovoljni ž njim, kaj pa njegov narod, iz katerega se je rodil, in kaj dežela, katero zastopa, potem se pa ne sme prašati.

— **O volitvi dolenskih mest** še zmiraj, posebno nek novomeški dopisnik „Sl. Nar.“ čudne reči podtika slovenskim državnim poslancem s Kranjskega. — Kakor se vidi, omenjenemu dopisniku ni prav, da je profesor Šuklje pristopil Hohenwartovemu klubu, dalje pa še gledé slovenskih poslancev in njihovega postopanja zdi huje po „jeklenih značajih“. — Čuditi se moram omenjenemu dopisniku, da ravno sklicaje se na neko poročilo Slovenčevu iz državnega zbora, v katerem je pristop prof. Šukljejev v Hohenwartov klub po vsem nepristransko popisano, hoče „kranjskim“ poslancem očitati, da je bil ta vstop „per majora“ mogoč. — Nam se zdi, da s pristopom prof. Šukljejevim, katerega za braniti klub ne „unanimité“ in ne „per majora“ ni mogel za to, ker ga za čas pristopanja še bilo ni.

Vrh tega pa tudi ne dvomimo, da veljavnost dolenske volitve po vstopu Šukljejevem v klub temu ni postala ne bolj, pa tudi ne manj gotova, kakor je bila prej. — Obžalujemo, da nam jeklenost značaja „Nar.“ dopisnika ni znana, ker ga ne poznamo, to pa vemo, da bi naš narod smel biti zadovoljen, ako bi vsaj v skupini dolenskih mest samo železnih značajev dosti

imeli. Slovenski državni poslanci s Kranjskega pa so vsaj letos med volitvami in po volitvah pokazali, da tudi jekla imajo za potrebo, volilci slovenski pa so s svojo skoro brez izjeme soglasnimi izvolitvami 6 prejšnjih državnih poslancev morali prisojati tudi za njihovo prejšnjo delovanje potrebnega jeklenega značaja.

Konečno pa omenjamo še eno: Hohenwartov klub izbral je v legitimacijski odsek poleg Bukovinca Lupulo dr. Poklukarja in dr. Klaiča. Značaj, neodvisnost in vsa preteklost teh dveh poslancev pa daje poročstva dosti, da bodeta tudi gledé volitve dolenskih mest v legitimacijskem odseku neustrašeno branila postavo in pravico. Upamo, da bo prav tako sodil ves odsek in državni zbor. *Justicia fundamentum regnorum!* To, upamo, da bode vodilo pri razsojevanji oporečenih volitev, in tako mora biti, drugače spodkopavamo lastni in državni obstanek.

— **Gosp. dr. Fr. Lampé** imenovan je za profesorja dogmatike na ljubljanskem knezoškofijskem semenišču in prevzame ob enem tudi vodstvo Marijanišča v Ljubljani.

— **Subvencijske bike muricodolskega plemena**, koje je prodajala na javni dražbi c. kr. kmetijska družba v soboto 3. oktobra t. l. v Novem mestu, so kupili sledeči gospodje: Grof Albin Margheri, grajščak v Otočecu, dr. Teodor Rudež, grajščak v Ribnici, Jožef Gorše, posestnik v Toplicah, Julija Rudež, grajščakinja na Tolstem vrhu, Franjo Majzel, posestnik v Beli cerkvi, Anton Rojc, posestnik v Zatičini, Anton Straus, posestnik v Kostanjevici, Franjo Pintar, posestnik v Novem mestu, Jakob Lenk, grajščak na Raki.

— **„Arkiv za šalu i satiru“** imenuje se nov šaljiv list, ki je s 1. oktobrom začel izhajati v Zagrebu. Na prvi strani prinaša list podobo znanega hrvatskega politika Nikola Krestiča, bivšega predsednika deželne zbornice. List stane za $\frac{1}{4}$ leta 1 gold.

— **Učiteljske spremembe.** Za prvega učitelja na Dobrovi imenovan je gosp. Matija Rant, marljiv sadrejec in dopisovalec „Novic“, na drugo učiteljsko mesto pa gospodična Rozman, dosedaj učiteljica v Radoljici.

— **„Ljubljanski Zvon.“** Št. X. tega leposlovnega lista prinaša naslednje spise: 1. Svoimir: Drobne pesmi. 7, 8, 9, 10, 11. — 2. Dr. Fr. Detela: „Véliko grof.“ Zgodovinski roman. (Konec.) — 3. Tinea: „Podoba tvoja.“ Pesem. — 4. J. Trdina: Bajke in povesti o Gorjancih, 23. „Gospod Vedež.“ — 5. J. Kržišnik: „Glad.“ Pesem. 1, 2, 3. — 6. Ivan Vrhovec: „Slavni Slovinci.“ II. Peter Pavel Glavar. — 7. A. Fekonja: „Slovinci v književni vzajemnosti s Hrvati.“ — 8. Jos. Čimperman: „Osèhlo cvetje.“ Soneti. — 9. Janko Kersnik: „Agitator.“ Roman. (Dalje.) — 10. J. Kostanjevec: „Tvoj nasméh.“ Pesem. — 11. Književna poročila: IV. L. Žvab: Curiosità Triestine. — 12. D. Fajgelj: Nove muzikalije IV, V. — 13. „Blag rojak.“ — 14. I. Franke: „Umetniške starine po Gorenjskem.“ — 15. L.: Slovenski časopisi leta 1885. — 16. „Slovenski glasnik: Nove knjige slovenske. — Letna poročila naših srednjih šol. — Wolfov slovar. — Jurija Šubica slike za novi muzej. — Verein der Slavisten. — Kratke opazke. — 17. J. Kalan: Šah. — „Ljubljanski Zvon“ izhaja vsacega meseca 1. dan v zvezkih, po 4 tiskovne pole vélike osmerke obsežnih, ter stane pol leta 2 gold. 30 kr., za četrt leta 1 gold. 15 krajc.

— **Krajcarska podružnica „Narodnega Doma“** v Ljubljani. Več gospodov, ki so želeli knjižic, prašalo nas je, in to posebno v zadnjem času, kako da jim je s knjižicami postopati in doneske pobirati. Bodi jim povedano, da imajo natančen in lahko umljiv navod v ta namen na notranjih straneh platnic vsake knjižice. Kakor že večkrat naglašano, cel način pobiranja je jako priprost in kontrola pri vsem tem jako natančna.

Tudi zadnji teden ni ostal brez vspeha. Razposlanih je tedaj že blizu 300 knjižic, od teh, kar je jako spodbudljivo znamenje, skoro četrtina z desetkrajcarskimi markami. Tudi je došla podružnici zopet nova, (šesta) knjižica s krajcarskimi markami (št. 128) polna, in sicer, kar zasluži posebne pohvale za trudoljubivo zanimanje in pospeševanje naše ideje, že kot druga iz Zagorja pri Litiji (poverjenik g. M. P.)

Z veseljem zabilježimo, da se v novejšem času za naše namene prav živo potezajo slovenski vseučiliščniki in da nam je došlo od njih iz Dunaja zdatno naročilo. Hvala jim. Naj jih posnemajo vsi oni narodnjaki, ki narodne denarne žrtve lože vtrpè, ki pa dosedaj še neso darovali ničesar za ta namen, ter naj pridno naročajo in polnijo knjižice. Narod slovenski bo jim gotovo hvaležen. (Denar in oglasila pošiljati je gosp. dr. Josipu Starètu, blagajniku „Narodnega Doma“ v Ljubljani.)

Izkaz

o stanji in premoženji društva „Narodni Dom“ v Ljubljani dné 30. septembra t. l.

1. Naloženo pri kranjski hranilnici in različnih slovenskih posojilnicah (obresti niso priračunjene) .	32.659 gold.	58 kr.
2. v obligacijah kranjske zemljiščne odveze z dne 1. novembra t. l. .	5.250	— ”
3. v gotovini	158	96 ”

Skupaj . 38.068 gold. 54 kr.

Poleg tega inventar.

V Ljubljani dne 30. septembra 1885.

Za upravni odbor društva „Narodni Dom“ v Ljubljani:

Dr. Josip Starè,
blagajnik.

Dr. Adolf Mosche,
predsednik.

Za pregledovalni odsek:

Fr. Ks. Souvan,
odbornik.

Dr. Jernej Zupanec,
predsednik.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Delegacije sklicane so s cesarskim patentom na 22. dan oktobra na Dunaj. Državni zbor pa bo ali ta dan ali pa kmalu potem sklenjen in za sred meseca novembra nameravajo se sklicati deželni zbori, katerih večji bodo mogli zborovati do 20. januarija prihodnjega leta, ker se državni zbor še le potem vnovič skliče k zborovanju.

Adresna odseka obeh zbornic sta se ustanovila in zbral si je oni gosposke zbornice za predsednika kardinala Gangelbauer-ja, oni zbornice poslancev pa grofa Hohenwarta. Pričakuje se, da se adresna razprava prične v teku tega tedna. V zbornici poslancev smatra se za gotovo, da manjina predloži poseben načrt adrese po poslancu dr. Sturm-u.

Za predsednika državnega zbora izvoljen je vnovič dr. Smolka, za I. namestnika grof Rih. Clam, za II. namestnika pa levičar Chlumecky. Po izvolitvi imel je novoizvoljenec dr. Smolka daljni govor v katerim se je po izrečni zahvali za zaupanje — z vso odločnostjo obračal zoper neredne in škandale kakoršni so se godili koncem zadnjega zasedanja obračaje se enako proti poslancem kakor proti poslušalcem. Izvolitev in govor dr. Smolka sprejela je zbornica z glasno pohvalo.

O bolgarskem vprašanji je najpomenljivejša dogodba zadnjih dni ta, da se je razgovor poslanikov zarad tega vprašanja pričel, in pa da je srbski kralj v svojem prestolnem govoru pri odtvorjenji prav zarad bolgarskih zmešnjav sklicane skupščine določno označil stališče Srbske. Prestolni govor pravi: Berolinsko pogodbo zadel je hud udarec. Ravnotežje na balkanskem polotoku je omajano, poroštvo za obstanek Srbske je v nevarnosti. Srbska želi miru in razvoja v miru, ravno zato pa mora skrbeti, da se njen obstanek ne stavi v nevarnost. Srbska prizadeva si, ohraniti na polotoku dosedajno stanje, ako to ne, pa se mora zopet uravnati ravnotežje med državami balkanskega polotoka. Vlada predložila bode skupščini predloge o sredstvih, s katerimi se bode vstreglo sedajnim potrebam. Kralj je prepričan, da bodo zastopniki naroda pri tem delovanji radovoljno pomagali. Z zedinjenimi silami in s pomočjo Božjo bode se posrečilo, da se zavarujejo interesi Srbske za sedaj in prihodnost.

Ako se pri tem prestolnem govoru ne prezre, da Srbska gotovo ni izrekla besedice drugače kot v popolnem soglasji z Avstrijsko, tedaj vidimo v srbskem prestolnem govoru izraženo tudi politiko Avstrijsko, smelo bi se reči politiko Evrope.

Prizadevanje bo tedaj šlo, ohraniti na Balkanu dosedanje stanje, ker pa tega brez vojske ne bo mogoče, uravnalo se bode ravnotežje med tamošnjimi državami na novo.

Francoska. — Volitve za državni zbor pričele so se zadnjo nedeljo, nihče ne pričakuje velikih sprememb v razmeri med strankami.

Laška. — Kar se je uže dolgo pripravljalo, se je sedaj dognalo. Bivši laški poslanik na Dunaji grof Nobilant imenovan je za ministra vnanjih zadev. — Na Dunaji Nobilant ni bil nikdar posebno priljubljen.

Grška. — Ministerski svet je sklenil, naj se mobilizujejo vojne čete; skličeta naj se dva letnika pomorskih rezervistov. Vojaške priprave se pridno nadaljujejo.

Kopenhagen. — Ruski car sprejel je v soboto opoludne bolgarsko deputacijo; kakor se poroča iz zanesljivega vira, je deputacijo zagotovil, da bode skušal soglasno z drugimi vlastmi, katere so podpisale berolinsko pogodbo, mirnim putem rešiti bolgarsko vprašanje.

Telegram „Novicam“.

Z Dunaja 7. oktobra ob 1. uri 26 minut popoldne.

Prihodnja seja državnega zbora bo v petek, pri kateri bo volitev odsekov komisije državnih dolgov; ob enem prva branja. Druga seja bo v torek in volitev delegacij. Včeraj so škofje pričeli večdnevne konference zarad kongruie in šole. Izid volitev na Francoskem je sledeč: Od 584 volilnih okrajev znanih je 531 volitev in izvoljenih 176 konservativcev, 131 republikancev, 224 bo ožjih volitev dne 18. oktobra. Povodom zagrebških dogodeb večina tukajšnjih časnikov obsoja politiko Tiszovo in Hedervaryjevo.

Žitna cena

v Ljubljani 3. oktobra 1885.

Hektoliter: pšenice domače 6 gold. 36 kr. — banaške 7 gold. 8 kr. — turšice 5 gold. 40 kr. — soršice 6 gold. 23 kr. — rži 5 gold. 36 kr. — ječmena 4 gold. 39 kr. — prosa 5 gold. 20 kr. — ajde 4 gold. 37 kr. — ovsa 2 gold. 92 kr. — Krompir 2 gold. 50 kr. 100 kilogramov.